Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

13.2.2023

Eduskunnan talousvaliokunnalle

LAUSUNTO

Työ- ja elinkeinoministeriön kirjallinen lausunto koskien Valtioneuvoston kirjelmää eduskunnalle komission ehdotuksesta pääomamarkkinoiden houkuttelevuuden lisäämiseksi yrityksille EU:ssa sekä pienten ja keskisuurten yritysten listautumisten helpottamiseksi (Listing Act) U 106/2022 vp

Kysymyksessä on Euroopan pääomamarkkinaunioniin liittyvät Euroopan unionin komission 7.12.2022 julkaisemat ehdotukset Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetusten (EU) 2017/1129, (EU) 596/2014 ja (EU) 600/2014 muuttamisesta, direktiiviksi direktiivin 2014/65/EU muuttamisesta ja direktiivin 2001/34/EY kumoamisesta sekä direktiiviksi moniääniosakerakenteiden sallimisesta yrityksille, jotka hakevat osakkeidensa listaamista pk-yritysten kasvumarkkinalle.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa lausunnossaan seuraavaa.

Yleistä pk-yritysten rahoituksesta

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että EU:n ja Suomen rahoitus- ja pääomamarkkinat tarjoavat yrityksille monipuolista rahoitusta eri lähteistä niiden elinkaaren kaikissa vaiheissa. Suomessa pk-yritysten rahoitus on edelleen vahvasti pankkikeskeistä. Rahoitusmarkkinakriisin jälkeisen pankkisääntelyn kiristymisen on arvioitu lisänneen myös tarvetta julkiseen vienninrahoitukseen Suomessa ja muualla.

Suomalaiset rahoituslaitokset (sekä yksityiset että julkiset) ovat hyödyntäneet ohjelmakaudella 2016-21 tehokkaasti ESIR:n (Euroopan strategisten investointien rahasto) ja EIP-ryhmän tarjoamaa rahoitusta. Pelkästään EU:n budjettitakauksella on mahdollistettu noin 3,3 mrd € pk-yritysten lainaohjelmat yksityisten pankkien ja vakuutuslaitosten kautta. ESIR-rahoitusta käytettiin pk-rahoituksen lisäksi myös tutkimus- ja kehittämishankkeissa ja suurten yritysten investoinneissa. Pankit ovat voineet rahoittaa EU-takauksella esim. innovatiivisia pk-yrityksiä, joihin voi liittyä korkeampi riski. Uudella rahoituskaudella InvestEU:n takausohjelmavaltuudet ovat pienemmät kuin vastaavat edellisellä rahoituskaudella. Rahoituksen riittävyyttä ja tilannetta on ministeriön mukaan seurattava ottaen huomioon digivihreän siirtymän edellyttämät investoinnit ja toisaalta sen tuomat markkinamahdollisuudet.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että oman pääoman ehtoinen rahoitus on tärkeää erityisesti kasvuyrityksille ml. innovatiivisille skaalautuvaa kasvupotentiaalia omaaville yrityksille. Yksityinen rahoitus- ja pääomamarkkina vastaa pääosin yritysrahoituksesta myös digivihreässä siirtymässä. Julkinen yritysrahoitus paikkaa markkinapuutteita ja –kapeikkoja takaus-, laina- ja oman

pääoman ehtoisilla instrumenteilla. Ministeriön mukaan toimenpiteet, joilla edistetään pk-yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta pääomamarkkinoilta sekä EU:n pääomamarkkinaunionin toimivuutta ovat lähtökohtaisesti kannatettavia.

Komission ehdotus

Edelliseen viitaten, työ- ja elinkeinoministeriö pitää komission ehdotusta pääomamarkkinoiden houkuttelevuuden lisäämiseksi yrityksille EU:ssa sekä pienten ja keskisuurten yritysten listautumisten helpottamiseksi yleisesti pääosin kannatettavana. Ministeriö kiinnittää kuitenkin U-kirjeen tapaan huomiota siihen, että muutos velvollisuuteen laatia ja ylläpitää liikkeeseenlaskijassa hankekohtaista sisäpiiriluetteloa on merkittävä ja sen vaikutuksia on arvioitava huolellisesti. Ministeriö suhtautuu tähän ehdotuksen kohtaan varauksellisesti. Työ- ja elinkeinoministeriö yhtyy esitettyyn valtioneuvoston kantaan (U 106/2022) asiassa huomioiden kuitenkin, ettei ministeriöllä ei ole ollut mahdollisuutta perehtyä yksityiskohtaisesti kaikkiin esitettyihin muutosehdotuksiin ja arvioida niiden vaikutuksia.

Muita huomioita

Ministeriö toteaa myös sen, että yleisenä lähtökohtana tulisi olla, ettei Suomessa tehtäisi kansallisesti ns. ylisääntelyä komission sääntelyn lisäksi ja/tai otettaisi kansallisesti tiukempia tulkintoja EU-sääntelystä kuin muissa jäsenmaissa. Tämänkaltaiset toimenpiteet voivat osaltaan heikentää suomalaisten toimijoiden asemaa suhteessa muiden jäsenmaiden yrityksiin.

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön mukaan nyt kysymyksessä olevan toimenpidekokonaisuuden ohella yhtenä konkreettisena kansallisena toimenpiteenä edistää oman pääoman ehtoisen rahoituksen tarjontaa Suomessa listaamattomille yhtiöille, olisi säätiöiden ja yleishyödyllisen yhteisöjen neutraali verotusasema kommandiittiyhtiömuotoisiin pääomasijoitusrahastoihin suhteessa säätiöiden pörssiosakesijoituksiin. Säätiöiden ja yleishyödyllisten yhteisöjen aikaisemman arvion mukaan tämä verolakimuutos voisi tuoda markkinoille yksityistä rahaa vähintään noin 200 miljoonaa euroa tulevina vuosina edellytyksenä, että markkinoilla on ja sinne syntyy laadukkaita hallinnointiyhtiöitä ja rahastoja. Helsingin pörssin uusista listautujista vuosina 2015-2021 noin puolet ovat olleet pääomasijoittajataustaisia. Tämän vuoksi olisi tärkeätä, että pääomasijoittajilla on mahdollisuus kerätä varoja pääomarahastoihinsa myös säätiöiltä ja yleishyödyllisiltä yhteisöiltä.

Tiina Ingman
Teollisuusneuvos, ryhmäpäällikkö
Rahoitus ja juridiikka -ryhmä
Innovaatiot ja yritysrahoitusosasto
Työ- ja elinkeinoministeriö